

SŁOWO WSTĘPNE

Oto właśnie zaleta Internetu: każdy może się wypowiedzieć.
Natomiast wadą Internetu jest to, że każdy może się wypowiadać.
Myron Bolitar

Na truizm już zakrawa stwierdzenie, że upowszechnienie się Internetu w ostatnim dwudziestolecu zmieniło oblicze świata. Jego rola dla rozwoju i funkcjonowania jednostek oraz społeczeństw jest istotnie niebagatelna, wykracza daleko poza bycie forum wymiany poglądów, poręczny sposób pracy i rozrywki, prowadzenie interesów czy też jedno z narzędzi codziennej komunikacji. Czym zatem jest dzisiaj Internet? Poniżej postaramy się wskazać kilka z najbardziej charakterystycznych jego cech.

Pierwszą mogłoby być wypieranie świata rzeczywistego przez świat wirtualny. To ekspansywne i niepowstrzymane medium doprowadziło wręcz do migracji życia społecznego, politycznego, gospodarczego i kulturalnego ze świata rzeczywistego do świata sieci. Nie musimy już organizować wystaw i koncertów, wydawać płyt ani książek, aby zaistnieć w świadomości odbiorców. Coraz częściej okazuje się, że wystarczy, jeśli zaprezentujemy swoją twórczość na współczesnej agorze i zadbamy o to, aby dostrzegło i „polubiło” ją jak najszersze grono osób. Ba, jeśli chcemy, aby jakiegokolwiek przedsięwzięcie naukowe czy kulturalne organizowane w realnym świecie odniosło sukces, także staramy się je rozpowszechnić w Internecie. Skrajnym przykładem takiego postrzegania Internetu jest przekonanie o tym, że to, co nie zostało umieszczone na żadnej stronie www, po prostu nie istnieje.

A może to nie konkretne wydarzenie, lecz „rzeczywistość nie istnieje”? Pisał o tym w 1981 r. Jean Baudrillard w głośnej książce *Simulacres et simulation*,¹ lecz dopiero pojawienie się światowej sieci nadało tym słowom nowego znaczenia. Internet nie tylko bowiem zaciera granice pomiędzy tym, co rzeczywiste i tym, co wyobrażone, lecz stwarza nową rzeczywistość, ową virtual reality jak chcą jedni czy virtual insanity, jak nazywają ją drudzy, rządzącą się odmiennymi prawami, a mimo to (a może właśnie dlatego) stanowiącą nieodłączną część naszej egzystencji. Jedną z reguł tego świata, wielokrotnie opisywanych przez badaczy, jest anonimowość, pozwalająca na wcielanie się w rozmaite postacie, którymi nie moglibyśmy się stać w rzeczywistym świecie; inną, równie popularną, jest otwartość cyberspołeczności, do których może dołączyć każdy.

W efekcie działania tych zasad, świat staje się globalną wioską, z jednej strony członkowie społeczności oddalają się od siebie, z drugiej zaś - paradoksalnie- znacznie się do siebie zbliżają. Coraz mniej łączy ze sobą sąsiadów, znajomych ze szkół i pracy, którzy nie znajdują czasu na bezpośrednie spotkanie twarzą w twarz, coraz więcej zaś pojawia się ludzi żyjących w innych krajach czy na innych kontynentach, ale regularnie kontaktujących się ze sobą za pomocą portali społecznościowych, e-maili, skype'a czy forów internetowych. Można rozważać jakość i głębię tych związków via Internet, mnogość zagrożeń z nimi związanych, ale nie ulega wątpliwości, że we współczesnym świecie stanowią one coraz wyższy odsetek kontaktów międzyludzkich w ogóle

¹ J. Baudrillard, *Symulakry i symulacja*, przeł. S. Królak. Warszawa 2005

Niniejsza publikacja stanowi głos w dyskusji, której celem jest przedstawienie różnych spojrzeń na dobrodziejstwo i zagrożenia sieci. Materiały w niej zawarte są odzwierciedleniem tematów powyżej tylko zasygnalizowanych i ukazują różnorodność problematyki Internetu we współczesnej „płynnej nowoczesności”, jak zagrożenia związane z komunikacją internetową (tekst A. Fiałkowskiej, ochrona prywatności użytkowników Internetu i przestępstwa internetowe (teksty M. Kaweckiego, K. Kozieła, D. Fajdka i J.M. Dolińskiego), kwestie związane z twórczością w Internecie, zarówno w aspekcie autorstwa, jak i genologii (tekst K. Krzan i A. Alochno-Janas), charakterystyka współczesnego społeczeństwa informatycznego korzystającego z dobrodziejstw sieci (teksty A. Cygan, M. Mešťánkovéj i M. Jankowskiej), badania naukowe z użyciem Internetu, prasa internetowa i e-biznes (teksty N. Vrabca, J. Višňovský'ego, A. Pakšiovej i K. Bartczaka).

Teksty zostały wydrukowane w oryginalnej wersji. Chcąc zachować ich autorski charakter, do minimum ograniczono ingerencje redakcyjne. *Materiały uzyskano w wyniku nowatorskiej próby wykorzystania potencjału Internetu w dyskursie naukowym w ramach Międzynarodowej Internetowej Konferencji Naukowej Web 2.0. – szanse i zagrożenia. Odzew, jaki wywołał pomysł zorganizowania internetowej konferencji, jednoznacznie wskazał zapotrzebowanie na tego rodzaju nowatorskie formy komunikacji, oszczędzające czas i pieniądze, a jednocześnie ograniczające do minimum zaplecze logistyczne przedsięwzięcia.*

Mamy nadzieję, iż refleksje Autorów będą stanowić dla wielu Czytelników źródło inspiracji do działań, aby medium, zmieniające kulturę i podejście do życia milionów ludzi, niosło ze sobą zdecydowanie więcej możliwości, aniżeli zagrożeń.

Joanna FARYSEJ
Natalia DĘBOWSKA